

Pr Ines Metsalu-Nurminen
Riigikontroll

Teie: 5.07.2019 nr 2-
1/80018/15

Meie: 18.07.2019 nr 2-
5/19/2682-3
30.08.2019 nr 2-5/19/2682-5
(juurdepääsupiirangu kehtivus
korregeeritud)

**Vastus auditi "Riigi 2018. aasta raamatupidamise
aastaaruande õigsus ja tehingute seaduslikkus"
märgukirjale**

Austatud peakontrolör

Vastuseks märgukirjale esitame Haridus- ja Teadusministeeriumi seisukohad ja rakendatavad meetmed tehingute õigeks kajastamiseks:

1. Riigikontrolli soovitus: töötada välja juhised põhivara komponentide eraldi arvestamiseks ja koostöös Riigi Tugiteenuste Keskusega juhendada valitsemisala asutusi, et tagada nõuetekohane põhivara arvestus.

Vastus: Haridus- ja Teadusministeerium (HTM) on põhivara arvestusel lähtunud lihtsustatud põhimõttest ja määranud valitsemisala raamatupidamise sise-eeskirjas uutele hoonetele ja rajatistele ühesuguse amortisatsiooni normi 2,5%, eeldades, et hoone või rajatise kasulik eluiga on kogumina keskmiselt 40 aastat. Enamasti ei vaja näiteks hoone konstruktsioonid uuendamist või olulist rekonstrueerimist enne 50-60 aastat, kuid mitmesugused erinevad tehnosüsteemid vajavad põhjalikku uuendust juba varem.

Seega on uuele varale määratav amortisatsioon hinnanguline ja tegelik kulum selgub vara kasutamise jooksul ning amortisatsiooni normi muudetakse vara seisukorra hindamise tulemusena.

Oleme arvamusel, et põhivara komponentide eraldi arvestamise täpsemad juhised peavad avalikule sektorile olema ühesugused ning juhend ja arvestusmetoodika töötatud välja ja kehtestatud üleriigiliselt, mitte ainult HTMi valitsemisalas. Metoodiliselt on komponendi maksumuse arvestamisel palju tõlgendamisvõimalusi – millises ulatuses või proportsioonis arvestada vara maksumusse näiteks kaabeldamine, torustikud, projekteerimine ja ehitusjuhtimine.

Oleme seisukohal, et praegu on väga töömahukas pidada suurte ehitusprojektide tellitud, tehtud ja üle antud ning vastu võetud tööde detailset arvestust. Olemasolevate andmete põhjal pole võimalik koostada ega majandustarkvarasse SAP edastada masinloetavaid

vara arvelevõtmise akte. Ükski infosüsteem lõpetamata ehituste detailset haldamist ja arvestamist ei toeta.

2. Riigikontrolli soovitus: hinnata põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 83 lõike 1 alusel kantud kulude tasumiseks potentsiaalselt esitatavate nõuete mõju ning planeerida ministeeriumi eelarvesse nende kulude katteks raha.

Vastus: Analüüsimine majandusaasta jooksul potentsiaalselt esitatavate nõuete mõju ning vajadust eraldise moodustamiseks taotleda täiendavalt eelarvet.

3. Riigikontrolli soovitus: nõuda Eesti Keele Instituudilt, et muutuvpalga määramisel järgitaks asutuse kehtestatud sisekorda.

Vastus: Haridus- ja Teadusministeeriumi keeleosakonna juhataja juhtis Eesti Keele Instituudi direktori tähelepanu muutuvpalga maksmisega seotud puuduste kohta.

Lisaks märgime, et Haridus- ja Teadusministeeriumi personali- ja dokumendihalduse osakond on läbi viimas dokumendihalduse- ja personalitöö valdkonna auditeid erinevates haldusala asutustes, mille käigus kontrollitakse muuhulgas asutuse personalivaldkonna dokumentatsiooni (üldaktid nagu sisemised korrad ja juhendid, üksikaktid nagu tasustamise käskkirjad, töölepingud ning nende lisad jmt) õigsust ja seaduslikkust. Auditi tulemuste kohta koostatakse õiend, milles toodud puuduste kõrvaldamist ning märkuste arvessevõtmist ministeeriumis jälgitakse.

Tulenevalt Riigikontrolli tähelepanekust oleme planeerinud ühe järgmistest eelkirjeldatud audititest teha Eesti Keele Instituudis.

4. Riigikontrolli soovitus: järgida muutuvpalga määramisel avaliku teenistuse seadust ning tagada läbipaistvus ametnike täiendaval tasustamisel.

Vastus: Personali- ja dokumendihalduse osakond on praeguseks vaadanud üle teenistujatele püsiva lisatasu maksmise juhtumid ning teinud vajalikud korrektuurid seal, kus tegemist on sedavõrd pikaajalise ja püsiva tööülesandega, et see on võimalik lisada teenistuja ametijuhendisse ning muuta teenistuja põhipalka. Edaspidiselt peetakse lisatasude määramisel silmas muutuvpalga määra ning järgitakse avaliku teenistuse seadust.

5. Riigikontrolli soovitus: jätkuvalt juhtida asutuste tähelepanu korruptsioonivastase seaduse põhimõtetele, et vältida huvide konfliktile viitavate olukordade tekkimist, ning teha järelevalvet valitsemisalas rakendatud korruptsiooniennetusmeetmete täitmise üle.

Vastus: Alates 2017. aastast on ministeeriumis pööratud kõrgendatud tähelepanu korruptsiooniennetusele (nt juhendmaterjalide ja teavitussüsteemide väljatöötamine, koolituste läbiviimine). Ülevaade toimunud tegevustest on kättesaadav välishindamise aastaraamatus, mis ilmub iga-aastaselt. Koostatud on korruptsiooniennetuse tegevuskava, mille täitmist jälgitakse. Planeeritud tegevused: teenistusliku järelevalve raames ja allasutuste auditeerimisel teostatakse kohustustest kinnipidamise kontrolli; auditite läbiviimisel jälgitakse, kuidas on auditeeritavas objektis tagatud huvide konflikti vältimine (nt riigihangete korraldamine, ostu-müügitehingute läbiviimine, töötajate/teenistujate töölevõtmine, palgaarvestus, soodustused); kontrollitakse ametiisikutega seotud toiminguid; igal aastal kontrollitakse ministeeriumi sisekorraeeskirjas määratletud tegevuste teavitusi ja nende sisu; ministeeriumis ja allasutustes kontrollitakse sisekontrolli meetmete rakendamist.

Lisaks eelnevale on analüüsimisel mittetulundusühingutega seotud regulatsioonid; toimub „Korruptsioonivastase strateegia aastateks 2013–2020“ ja selle rakendusplaani tegevuste täitmine: viia ellu huvide konflikti vältimise koolitused programmi "Eesti ühiskonna väärtusarendus 2015–2020" raames; planeeritud on seired.

Eesmärk on tagada erinevate osapoolte suurem teadlikkus valdkonnast, tehtavate tehingute õiguspärasus ning läbipaistvus ning veenduda, et asutused on korraldanud oma tegevuse nii, et oleks välditud sattumine huvide konflikti.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Mart Laidmets
kantsler

Koopia: Riigi Tugiteenuste Keskus

Katrin Jakobson
735 0139
Katrin.Jakobson@hm.ee